

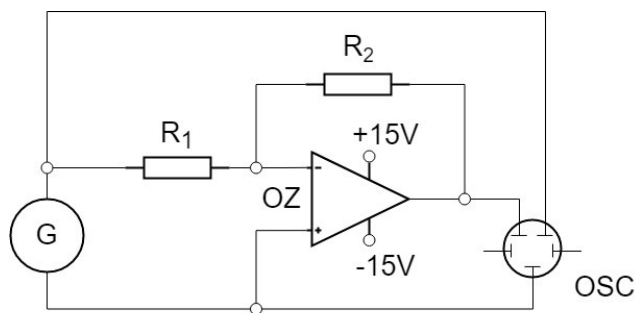
Datum: 19. 10. 2022	SPŠ CHOMUTOV	Třída: A4
Číslo úlohy: 5	MĚŘENÍ NA OPERAČNÍCH ZESILOVAČÍCH I	Jméno: Schöpp Petr

Zadání:

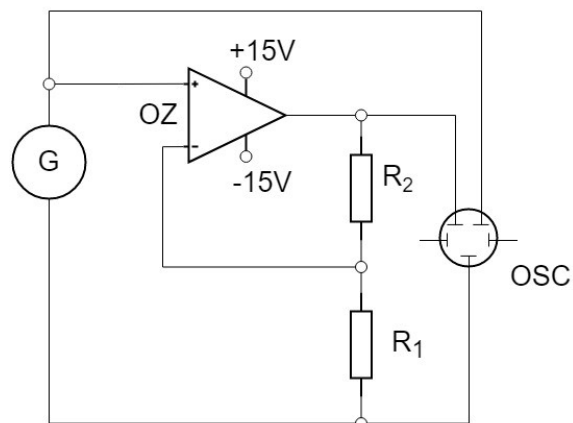
Zapojte a následně změřte základní zapojení operačního zesilovače

Schéma zapojení:

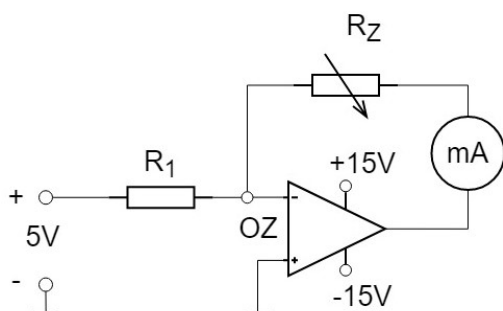
2. Převodník U/U s invertujícím OZ:

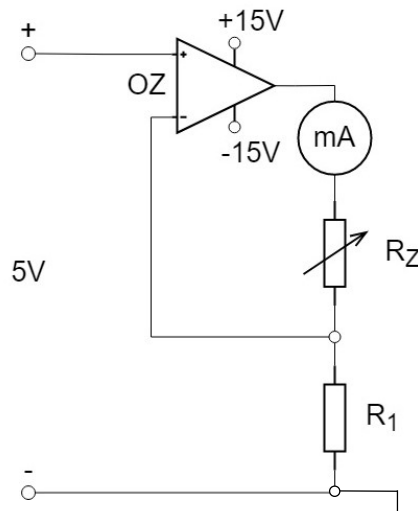
1. Převodník U/U s neinvertujícím OZ:

4. Převodník U/I s invertujícím OZ:

3. Převodník U/I s neinvertujícím OZ:

Tabulka použitých přístrojů:

NÁZEV	OZNAČENÍ	PARAMETRY	EVIDENČNÍ ČÍSLO
Stabilizovaný zdroj	$\pm 15V / 5V$	15V / 5V 1A	LE 1028
Osciloskop	OSC	Rigol DS2072A 70MHz	LE 5081
Miliampérmetr	mA	0-600mA 	LE2 2243/7
Generátor	G	Siglent SDG 1020 20MHz	LE 5080
Odporová dekáda	R_1, R_2, R_Z	0-111 111 Ω	LE1 1924 LE1 1828

Teorie:

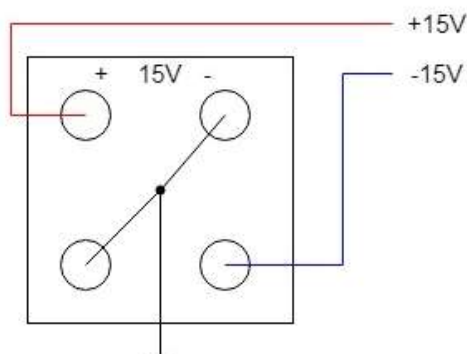
&1. Jakými vlastnostmi se OZ blíží ideálním zesilovačům? Velmi vysoké zesílení, vysoký vstupní odpor a malý výstupní odpor

&2. Vypište z katalogu potřebné charakteristické a mezní parametry OZ MAA 741

Mezní hodnoty:		MAA 741 MAA 748	MAA 741C MAA 748C	
Napájecí napětí	U_{CC}	$\pm 3 \dots \pm 22$	$\pm 3 \dots \pm 18$	V
Vstupní napětí rozdílové	U_{IO}	± 30	± 30	V
Vstupní napětí ¹⁾	U_I	± 15	± 15	V
Napětí mezi vývody (jen MAA 741, MAA 741C)				
č. 1 a 4	$U_{1/4}$	$\pm 0,5$	$\pm 0,5$	V
č. 5 a 4	$U_{1/5}$	$\pm 0,5$	$\pm 0,5$	V
Ztrátový výkon	P_{tot}	500	500	mW
Rozsah pracovních teplot	θ_a	$-55 \dots \pm 125$	$0 \dots \pm 70$	$^{\circ}\text{C}$
Rozsah skladovacích teplot	θ_{stg}	$-65 \dots \pm 155$	$-65 \dots \pm 155$	$^{\circ}\text{C}$

Charakteristické údaje:		$C_C = 0$ $C_C = 30 \text{ pF}$	MAA 741 MAA 748		MAA 741C MAA 748C		
Platí při $U_{CC} = \pm 15 \text{ V}$, není-li uvedeno jinak			$\theta_a = +25 \text{ }^\circ\text{C}$		$\theta_a = +25 \text{ }^\circ\text{C}$		
Napěťová nesymetrie vstupů $R_s \leq 10 \text{ k}\Omega$	MAA 741	U_{IO}	1,5	<5	2	<6	mV
	MAA 748	U_{IO}	1,5	<5	2	<6	mV
Proudová nesymetrie vstupů		I_{IO}	10	<200	10	<200	nA
Vstupní klidový proud		I_{IB}	80	<500	80	<500	nA
Vstupní odpor		R_{ISE}	3	>0,3	3	>0,3	MΩ
Napěťové zesílení otevřené smyčky $R_L \geq 2 \text{ k}\Omega$, $U_o = \pm 10 \text{ V}$ $R_L \geq 2 \text{ k}\Omega$, $U_o = \pm 10 \text{ V}$	MAA 741	A_u	150 000	>50 000	130 000	>20 000	
	MAA 748	A_u	130 000	>50 000	120 000	>20 000	
Napájecí proud		I_{CC}	1,3	<2,8	1,3	<2,8	mA
Příkon		P	40	<85	40	<85	mW
Rozkmit výstupního napětí $U_{CC} = 22 \text{ V}$, $R_L \geq 2 \text{ k}\Omega$ $U_{CC} = 18 \text{ V}$, $R_L \geq 2 \text{ k}\Omega$		$U_{OPP \text{ max}}$	± 20	> ± 17	—	—	V
		$U_{OPP \text{ max}}$	—	—	± 16	> ± 13	V

&2.1. Naznačte způsob vytvoření symetrického napájení OZ pomocí dvou stejných zdrojů stejnosměrného napětí.

&4.1. Jaká je výhoda neinvertujícího OZ proti invertujícímu z hlediska vstupního odporu? U neinvertujícího OZ je vstupní odpor daný vnitřním odporem OZ, zatímco u invertujícího OZ je roven R_1

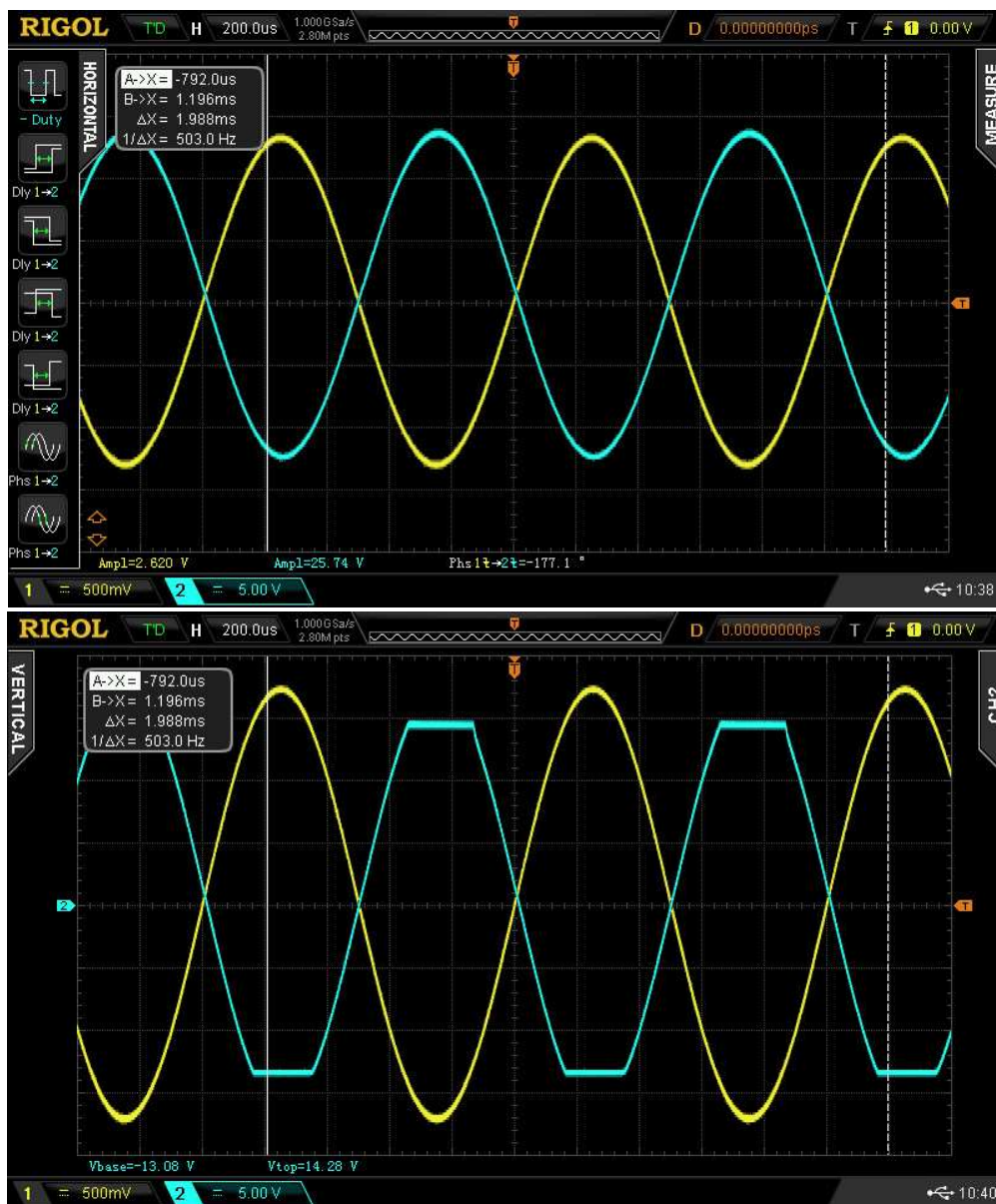
Postup:

Kapacita:

- 1) Odpovědět na zadané otázky
- 2) Zapojit obvod dle schématu
- 3) U převodníků U/U vhodně zobrazím průběhy na osciloskopu a pomocí jeho funkcí zjistím požadované hodnoty
- 4) U převodníků U/I nastavuji R_z dokud se nezmění hodnota miliampérmetru, poté odečtu hodnotu R_z

Naměřené hodnoty:

1. Převodník U/U s invertujícím zesilovačem

Naměřená hodnota zesílení:

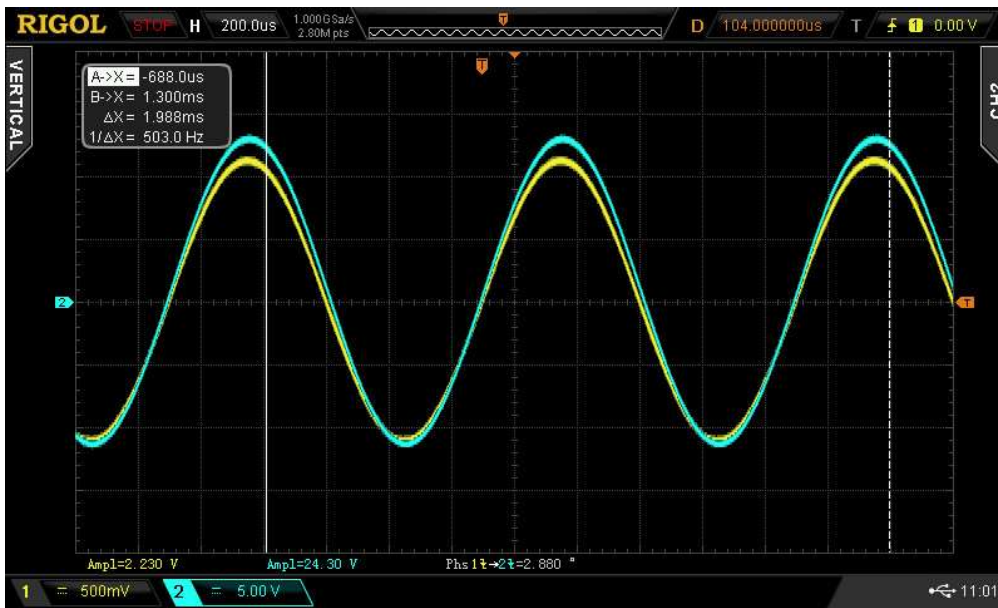
$$A_U = \frac{U_2}{U_1} = \frac{25,74}{2,62} = 9,82$$

Fázový posun = 177,1°

$U_{SAT+} = 14,28 \text{ V}$

$U_{SAT-} = -13,08 \text{ V}$

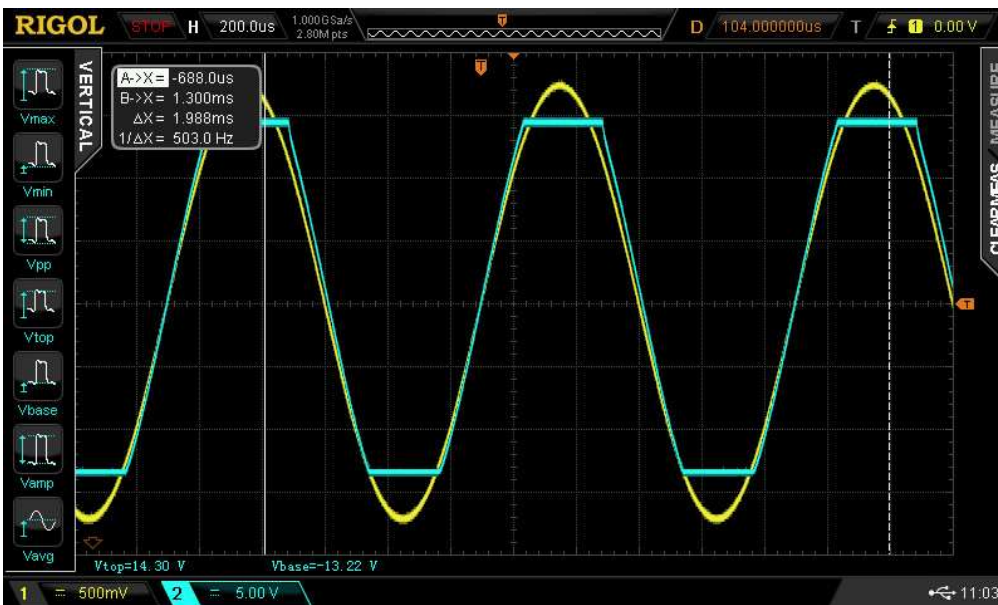
2. Převodník U/U s neinvertujícím zesilovačem

Naměřená hodnota zesílení:

$$A_U = \frac{U_2}{U_1} = \frac{24,3}{2,23} = 10,9$$

Fázový posun = 2,88°

$U_{SAT+} = 14,3 \text{ V}$

$U_{SAT-} = -13,22 \text{ V}$

Výpočty:

&3. Navrhněte hodnoty napájecího napětí a zpětnovazebních odporů pro invertující a neinvertující zesilovač.

&3.1. Invertující zesilovač

- $U_{CC} = \pm 15 \text{ V}$
- Pro $A_u = 10$ a $R_2 = 100 \text{ k}\Omega$ navrhněte velikost odporu R_1

$$A_u = \frac{R_2}{R_1} \Rightarrow R_1 = \frac{R_2}{A_u} = \frac{100 \cdot 10^3}{10} = 10 \text{ k}\Omega$$

- Pro ss signál je $R_{VST} = R_1$, jakou hodnotu bude mít odpor R_2 , jestliže chceme vytvořit inverter jehož $R_{VST} = 10 \text{ k}\Omega$

$$A_u = -1 \Rightarrow R_2 = R_1 = 10 \text{ k}\Omega$$

&4. Neinvertující zesilovač

- $U_{CC} = \pm 15V$
- Pro $A_u = 11$ a $R_2 = 100k\Omega$ navrhnete velikost odporu R_1

$$A_u = 1 + \frac{R_2}{R_1} \Rightarrow R_1 = \frac{R_2}{A_u - 1} = \frac{100 * 10^3}{10} = 10k\Omega$$

&5. Převodník U/I

- $U_{CC} = \pm 15V$

&5.1. Určete velikost odporu R_1 , jestliže při vstupním napětí 5V chceme vytvořit z OZ zdroj proudu o velikosti 5mA.

$$I_2 = \frac{U_1}{R_1} \Rightarrow R_1 = \frac{U_1}{I_2} = \frac{5}{5 * 10^{-3}} = 1k\Omega$$

&5.2 Ověřte, že velikost I_2 nezávisí na hodnotě odporu R_Z až do určitého R_{Zmax} .

Experimentálně zjistěte velikost R_{Zmax} a porovnejte s vypočtenou hodnotou.

$$R_{Zmax} = \frac{U_{SAT}}{I_2} - R_1 = \frac{(12 \text{ až } 14)}{5 * 10^{-3}} - 1000 = 1400 \text{ až } 1800\Omega$$

$$R_{Zreal} = 1760\Omega \Rightarrow \text{vychází z teoretického rozmezí}$$

&5.3. Určete velikost odporu R_1 , jestliže při vstupním napětí 5V chceme vytvořit z OZ zdroj proudu o velikosti 5mA.

$$I_2 = \frac{U_1}{R_1} \Rightarrow R_1 = \frac{U_1}{I_2} = \frac{5}{5 * 10^{-3}} = 1k\Omega$$

&5.4. Ověřte, že velikost I_2 nezávisí na hodnotě odporu R_Z až do určitého R_{Zmax} .

Experimentálně zjistěte velikost R_{Zmax} a porovnejte s vypočtenou hodnotou.

$$R_{Zmax} = \frac{U_{SAT}}{I_2} = \frac{(12 \text{ až } 14)}{5 * 10^{-3}} = 2400 \text{ až } 2800\Omega$$

$$R_{Zreal} = 2490\Omega \Rightarrow \text{vychází z teoretického rozmezí}$$

Závěr:

Měření proběhlo bez problémů. Hodnoty a výsledná charakteristiky odpovídají teoretickým předpokladům, až na fázové posuny, které byly o pár stupňů posunuty.